

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

י"ז אלו

משניות מבוארות

י) עצים תלושים שגפלו עליהם משקין טמאין וירדו עליהן גשמים, אם רבו הגשמים על המשקין שהיו שם מתחלה, טהורים, וביטלו הגשמים את המשקין. הוציאם לעצים כדי שירדו עליהם גשמים, אף על פי שרבו הגשמים, עדין הם טמאים, דטמא משקין הטמאין את הגשמים,

כיון שהיו לרצון. ואם העצים בלע משקין טמאין, פירש שנתגבבו המשקין שגפלו עליהם, אף על פי שהוציאם שירדו עליהם גשמים, טהורין, דאף על פי שהחשיבו לגשמים, הרי לא נגעו במשקין טמאין. ולא יסיקם לעצים שקבלו משקין טמאין אלא בידים הפשוטות בלבד, כדי שלא יטמאו הידים את מי הגשמים שהחשבו וירדו ויטמאו את התר, דמשקה טמא ויטמאו את המים, והפשוטות יכול להסיקם פתור, והתנור טהור, ולא אמרין דסוף משקה טמא לצאת מחמת ההסק, דבצעים כיון שהשקין שולטת בהם, הפשוטות קליו לתוכן ואין יוצאין לחוץ כשמישית התנור. רבי שמעון אומר, אם היו העצים לחים, שאז אין האור נאחז בכותל כל פה, והסיקו ורבו המשקין היוצאין מהן, הינו המשקין שיש בהן מחמת עצמן על המשקין שבלעו, טהורים, שבלעו המשקין שמתחת העץ את המשקין הטמאין, ועין תיר"ט.

פרק ה (א) מי ששבל שברו והמים שגורו לרצון הם, והיה לפניו נהר אחר ועבר בו, טהור מים שנינים את הראשונים, דהמים השניים אינם לרצון ואינם מקשרין. דתהו חברו לשכרו, שהיה חברו שכור ומתוך שכרותו הפלו לנהר, וכן לכהמתו, שהפיל השכור את הבהמה לנהר והיה עליו מי טבילה, ועל הבהמה היו מים שירדו לרצון, שטהר שנינים שבאו שלא לרצון את הראשונים שהיו לרצון. ואם דתהו חברו ממשחק עמו, הינו שדחה לרצון, וכן שדחה הבהמה ממשחק הרי זה כבי יתן.

ב) השט על פני המים, התנזר הינו שנתנו מכחו שלא בכונה אינו כבי יתן, ואם נתנו להתיי על חברו, הרי זה כבי יתן. והעושה צפור במים, הלא שמעלה אבקעבות על פני המים, המים התנזר על ידי קר, ואת שבה, המים שבאבקעבות, אינו כבי יתן. ויש גורסין: העושה צפור במים בחדר, הרי זה כבי יתן. ג) פרות שירד הדלף לתוכן, ובכל פעל הפרות בלל כל הפרות, כגור. ד) פרות שירד הדלף לתוכן, ובכל הפרות, הלא כמקום אחד הרבה מים, ויתבשו יותר מהר, רבי שמעון אומר הרי אלו כבי יתן, כיון שבלעו שיתפשטו המים בכל הפרות, חשיב יחאז ליה ומקשר. ודכמים אומרים אינו כבי יתן, כיון שכל המים אינם לרצון, אלא שיתגבבו. ד) המודד את הבור, הרי שמוודד בלעו, בין לרחבו, הרי זה הרי המים שבקנה המדה כבי יתן, דברי רבי טרפון.

העלם מן המים, והקשר כל התרומסין, שהמים הן תלושים וכלו מכשיריו, לכן התרומסין הנוגעין בקפה, טמאין, שהקפה נעשית ראשו, שנגע בהן אדם טמא, והתרומסין הנוגעין בקפה הרי שני עושה לטמאה. ושאר כל התרומסין, שאין נוגעין בקפה טהורין, דאין שני עושה

שלישי בחליו. צנון שבמקרה מלא מים, היה מדיחיתו והוא טהור, דלא הוקשר לקבל טמאה במים שבמקרה, שהן מחבירין. העלתו כל שהוא מן המים הגנון טמא, דהרי נגעה בהן והן מוכשרין כשנתלשו, דכתיב ויקרא יא לד' 'בכל קלי יטמאה' מה קלי מחיר שהוא תלש ומכשיר, אף כל שהוא תלש מכשיר, לאופקו מים שבבורות שחיו ומקורו. ז) פרות ששפלו לתוך אמת המים, פשט מי שהיה ידיו טמאות (היו אדם שלא שמר ידיו, שסתם ידים טמאות לאוכלי חליו כהקרת הרומה), ונטלן לפרות מן המים, דדיו הטהרות לחליו, דלא בעינו פנה לחליו, והפרות טהורים, ולא הוקשרו דלא אחשביה להך יתן. ואם חשב שפירחו ידיו, ידיו טהורות, שפירחו כבי יתן, דכשמגיבה ידיו לטל הפרות מן המים אחשביה להך נפילת פרות לטל ידיו שהגבתהו, והיה ליה משקה שסופו לרצון. ח) קורה של חרס שהיא מלאה מים ונתונה לתוך המקוה, ופשט אב הטמאה את ידו לתוכה, לתוך הקלי, טמאה הקלי חרס, דכלי חרס מקבל טמאה מאב הטמאה מתוכו ואין לו סתירה במקוה ולא עלתה לו טבילה, לפי שהמים שבתוכו הוציאו בינו ובין מי המקוה, ואם היה הנוגע מגע טמאות, הינו אם היה ראשו

לטהמה, פירש שהוא נגע באב הטמאה, שהורה הקדירה, לפי שאין כלי חרס מקבל טמאה אלא מאב הטמאה, ונמצא שלא נטמאת הקדירה אלא מחמת משקין טמאין שבתוכה, ומשום הכי איהו טמאה, שדברי הישוק המים שבתוכה במי מקוה ונטרה, ושאר כל המשקין, אם היו בקדירה שאר משקין חוץ מן המים, הרי הן טמאין, שאין המים מטהרים את שאר המשקין. כיון שנגע בהן אדם שהוא ראשו אין המקוה מטהרתו, דלא סלקא ליה השקפה, הלכך חזרו ונטמאין את הקדירה ודרבן גורו על המשקין שיהיו מטמאין גורה משום משקה של זב וזבה, ואפלו טמאו בשני, ואפלו טמאו מחמת ידים. ט) הממלא מים בקילון, כשהמים מוכנים למכשקם להביאם לעדה אחר, עושין להם דרך להעביר המים, ושם אותו כלי נקרא קילון, עד שיתפשטו המים שבהם ויהיו מוכשרים ליהך דרכו, טמאין הפרות שגפלו לתוכו, דחזקה שאין הקילון מתנגב עד שלשה ימים, והם מכשירין את הפרות, והניו בכתם קילו, שלא ראה שנתגבבו. רבי עקיבא אומר אם נגבו המים שבקילון מים טהורים, ואם לא נגבו אפלו עד שלשים יום, טמאים, ולא בא רבי עקיבא לחלק על תנא קמא אלא תנא קמא מירי בכתם קילון.

משניות מבוארות

י"ז אלו

הזיפין, הינו דבש טוב, ויש מפרשים דבש הבא ממקום הנקרא זיף, כמו שפירשנו (ה"ה טו, א) 'כבוא הזיפין', ומאכל עשוי ממקום הבור, וכמו שמתה טו, א) 'כפסחיות בדבש', והוא רב ששכיל להקצו, שכל אלו סולדין לאתריהו כשהקלות נפסק, בית שמאי אומרים אף המקפה של גריסין, הינו תבשיל שהוא לא רך ולא קשה אלא קפוי, שגריסין, פוליס חסונות, ושל פול שלם, מפני שהיא סולדת לאתריה, והאולף שהיה קצתו משקין טמאין שבכלי המתחתו, נמשך למעלה להאולף שבכלי העליון ומטפס כל מה שבעליו, ותנא קמא סבר רק דבש וצפתה שיש בהן גריסין, הריבה, לזה שמטאין ביצוק. י) המערה משקין מחם לחם, שהיו העליונים חמין וטהורין והתחתונים חמין טמאין, ומזונן לצונן, ומחם לצונן, טהור, שהמשקין העליונים חמין וטהורים והתחתונים צוננים וטמאים, טהור. כ) דאמרין לעיל דניצוק אינו מטמא, אבל המערה מצונן לחם, טמא, דדהגבל שועלה מן התחתון לעליון, מטמאו, שהענן העולה מהחם כמשקה הוא, רבי שמעון אומר אף המערה מחם לחם וכוזו של תחתון יפה משל עליון, וכן שהתחתון חם יותר מן העליון, טמא העליון, ודכמים סוברים כיון שהעליון חם, אף על פי שהתחתון יותר חם, אין פועל התחתון נקבר בעליון.

י) האשה שהיו ידיה טהורות, ומגיסה בקדירה, מהפכת בכף שבידה לתבשיל שבקדירה, טמאה, אם הינו שחשב שירד עליהן העולה מן הקדירה, ידיה טמאות, דהיי קאלו נגעה בידיה בתבשיל, וכן אם היו ידיה טמאות ונגיסה בקדירה טהורה, והקדירה טמאה, שההכל מחבר בין הנהגה למשקין שבקדירה, רבי יוסי אומר אם נטפו פירש רק אם נטפו טיפין מן הזעה שבידיה לתוך הקדירה, רבי אבא הקדירה טמאה. השוקל ענבים בכף מאוניס, הינו שבכף, טהור, ואינו מכשיר עד שיערה לתוך הפלי את היין שבכף לתוך הכלי, הרי זה זומה לטלי יזיתים וענבים כשתו מנטפין, שאין תורת משקה על היצא מהן (וכן תמצא בסוף המשכת).

פרק ו (א) המעלה פרותיו לגג מפני הנימיה, תולעים גדלים בפרות, וירד עליהם טל, אינם כבי יתן, שדרי אינו רוצה בהטל, אבל אם נתכוו להן, שחשב שירד על עליהם, הרי זה כבי יתן, ואם העלו חרש שוטה וקטן, אף על פי שחשב שירד עליהן הטל, אינו כבי יתן, שיש להן מעשה חרש שוטה וקטן, ואין להם מחשבה, שאינם מטמאין רק אם שפכו בו בכונה, שאז עשו מעשה להכשיר אבל במחשבה לבד לא הוקשר.

רבי עקיבא אומר המודד לעמקו הרי זה כבי יתן, דנכר רשם המים הבור, אינו כבי יתן, דאז אינו רוצה במשקה שברשם, ולא מודד רוחב הבור, ואם כבי יתן, רוצה במשקה שברשם, ובתוספת שחזר רבי טרפון להורות כרבי עקיבא.

ה) פשט את ידו או רגלו או קנה לבור, לידע אם יש בו מים, אינו כבי יתן, דלא ניחא ליה בזה, דאינו רוצה במים שברשם, ואם פשט ידו או רגלו לידע כמה מים יש בו, הרי זה כבי יתן, שאז צריך לרשם שברגלו, ורק אבן לבור לידע אם יש בו מים, המים התנזר על ידי הדייקה אינו כבי יתן, ואת המים שבאבן (היו גם המים שבאבן) טהורים, הינו שאינם מקבלים טמאה מימין מכשיריו, דאין פנתו לעלות אותם, דעל ידי הרגש בלבד יכול לידע אם יש שם מים. ו) החובט על השולחן חובט על העור אחר רחיצתו העור לנצור מן המים, אם חובט העור חוץ למים, הרי המים כבי יתן, שפנתו בלי ספק הוצאת המים מן העור, ודבר המרעיד האילן (כפרס א משנה א) ואם חובט העור לתוך המים, אינו כבי יתן, דאין פנתו להוצאת המים מן העור, כיון שהוא שקוע במים, רבי יוסי אומר אף אם חובט העור לתוך המים, הרי הוא כבי יתן, מפני שהוא מתכוון שיצאו המים עם הצואה להכליק שיש בהו, לפיכך מכשיר מה שנתנו ממנו ואפלו העור בתוך המים, ספינה שלהם הינו כמו משוטות. ז) המים העולים בספינה ובעל המים הינו מקום גשולי הספינה ששם הנכבצים המים הנכבצים דרך סדקים שבספינה ובמשוטות, שפניהתיון בהן

הפניהתיון אינו כבי יתן, דלא ניחא ליה בהן, וכן מים שיש במצודות, וברשות ומבכורות, (כל אלו מיני מצוד לדיגים), אינו כבי יתן, שלא נתכוון למים, ואם נער אותו להסיר המים שעליהם ונתנו המים, כיון שנתכוון שיצאו המים, הרי זה כבי יתן. המוליק את הספינה לים הגדול לצרפה, לבדוקה אם המים נכנסין לתוכה, ויש מפרשים כדי לחזקה, לפי שפשיהא בבישה נבקע מאליה, והמים מתחזין סדקיה, וכן המוציא מסמר לגשמים, לצרפו, אחר שנתלכך באש, וכן המניח את האוד, עץ שאחזו בו האש בנשמים לכבותו, הרי זה כבי יתן. ח) סקיא של שלחנות, כסי שמשקין על השלחן כדי שיעלה יפל על המון ששעל השלחן מים או שאר דבר מטפן, והשיא של לבנים, מחצלת שמשקין בו לבנים להגן עליהם מפני הגשמים, אינו כבי יתן, ואם נער אותו, שמתכוון להדיחם, הרי זה כבי יתן. ט) כל הנצוק טהור, הינו אם מערה מכלי טהור לכלי טמא, מה שבעליון טהור, דנצוק אינו חברו, חוץ מדבש

רבי עקיבא אומר, לעמקו הרי זה כבי יתן, ולרחבו, אינו כבי יתן: ה) פשט ידו או רגלו או קנה לבור לידע אם יש בו מים, אינו כבי יתן. לידע כמה מים יש בו, הרי זה כבי יתן. ו) החובט על השולחן, חוץ למים, כבי יתן. לתוך המים, אינו כבי יתן. רבי יוסי אומר, אף לתוך המים כבי יתן, מפני שהוא מתכוון שיצאו עם הצואה: ז) המים העולין בספינה ובעל המים ובמשוטות, אינו כבי יתן. במצודות וברשות ובמבכורות, אינו כבי יתן. ואם נער, כבי יתן. המוליק את הספינה לים הגדול לצרפה, המוציא מסמר בגשמים לצרפו, המניח את האוד, בגשמים לכבותו, הרי זה כבי יתן: ח) קסיה של שלחנות והשיא של לבנים, אינו כבי יתן. ואם נער, כבי יתן: ט) כל הנצוק, טהור, חוץ מדבש הזיפין, והצפתת בית שמאי אומרים, אף המקפה של גריסין ושל פול, מפני שהיא סולדת לאתריה: י) המערה מחם לחם, ומצונן לצונן, ומחם לצונן, טהור. חוץ למחם, רבי שמעון אומר, אף המערה מחם לחם וכוזו של תחתון יפה משל עליון, טמא: יא) האשה שהיו ידיה טהורות, ומגיסה בקדירה טמאה, אם הזיעו ידיה, טמאות, היו ידיה טמאות, ומגיסה בקדירה טהורה, אם הזיעו ידיה, הקדירה טמאה. רבי יוסי אומר, אם נטפו, השוקל ענבים בכף מאוניס, הינו שבכף, טהור, עד שיערה לתוך הכלי. הרי זה דומה לטלי יזיתים וענבים כשתו מנטפין:

פרק ו א המעלה פרותיו לגג מפני הנימיה, וירד עליהם טל, אינם כבי יתן. אם נתכוו להן, הרי זה כבי יתן. העלן חרש שוטה וקטן, אף על פי שחשב שירד עליהן הטל, אינו כבי יתן, שיש להן מעשה ואין להן מחשבה:

ידיה טמאות ומגיסה בקדירה טהורה, אם הזיעו ידיה מחם הקדירה, הקדירה טמאה, שההכל מחבר בין הנהגה למשקין שבקדירה, רבי יוסי אומר אם נטפו פירש רק אם נטפו טיפין מן הזעה שבידיה לתוך הקדירה, רבי אבא הקדירה טמאה. השוקל ענבים בכף מאוניס, הינו שבכף, טהור, ואינו מכשיר עד שיערה לתוך הפלי את היין שבכף לתוך הכלי, הרי זה זומה לטלי יזיתים וענבים כשתו מנטפין, שאין תורת משקה על היצא מהן (וכן תמצא בסוף המשכת).

פרק ו (א) המעלה פרותיו לגג מפני הנימיה, תולעים גדלים בפרות, וירד עליהם טל, אינם כבי יתן, שדרי אינו רוצה בהטל, אבל אם נתכוו להן, שחשב שירד על עליהם, הרי זה כבי יתן, ואם העלו חרש שוטה וקטן, אף על פי שחשב שירד עליהן הטל, אינו כבי יתן, שיש להן מעשה חרש שוטה וקטן, ואין להם מחשבה, שאינם מטמאין רק אם שפכו בו בכונה, שאז עשו מעשה להכשיר אבל במחשבה לבד לא הוקשר.

רבי עקיבא אומר המודד לעמקו הרי זה כבי יתן, דנכר רשם המים הבור, אינו כבי יתן, דאז אינו רוצה במשקה שברשם, ולא מודד רוחב הבור, ואם כבי יתן, רוצה במשקה שברשם, ובתוספת שחזר רבי טרפון להורות כרבי עקיבא.

ה) פשט את ידו או רגלו או קנה לבור, לידע אם יש בו מים, אינו כבי יתן, דלא ניחא ליה בזה, דאינו רוצה במים שברשם, ואם פשט ידו או רגלו לידע כמה מים יש בו, הרי זה כבי יתן, שאז צריך לרשם שברגלו, ורק אבן לבור לידע אם יש בו מים, המים התנזר על ידי הדייקה אינו כבי יתן, ואת המים שבאבן (היו גם המים שבאבן) טהורים, הינו שאינם מקבלים טמאה מימין מכשיריו, דאין פנתו לעלות אותם, דעל ידי הרגש בלבד יכול לידע אם יש שם מים. ו) החובט על השולחן חובט על העור אחר רחיצתו העור לנצור מן המים, אם חובט העור חוץ למים, הרי המים כבי יתן, שפנתו בלי ספק הוצאת המים מן העור, ודבר המרעיד האילן (כפרס א משנה א) ואם חובט העור לתוך המים, אינו כבי יתן, דאין פנתו להוצאת המים מן העור, כיון שהוא שקוע במים, רבי יוסי אומר אף אם חובט העור לתוך המים, הרי הוא כבי יתן, מפני שהוא מתכוון שיצאו המים עם הצואה להכליק שיש בהו, לפיכך מכשיר מה שנתנו ממנו ואפלו העור בתוך המים, ספינה שלהם הינו כמו משוטות. ז) המים העולים בספינה ובעל המים הינו מקום גשולי הספינה ששם הנכבצים המים הנכבצים דרך סדקים שבספינה ובמשוטות, שפניהתיון בהן

הפניהתיון אינו כבי יתן, דלא ניחא ליה בהן, וכן מים שיש במצודות, וברשות ומבכורות, (כל אלו מיני מצוד לדיגים), אינו כבי יתן, שלא נתכוון למים, ואם נער אותו להסיר המים שעליהם ונתנו המים, כיון שנתכוון שיצאו המים, הרי זה כבי יתן. המוליק את הספינה לים הגדול לצרפה, לבדוקה אם המים נכנסין לתוכה, ויש מפרשים כדי לחזקה, לפי שפשיהא בבישה נבקע מאליה, והמים מתחזין סדקיה, וכן המוציא מסמר לגשמים, לצרפו, אחר שנתלכך באש, וכן המניח את האוד, עץ שאחזו בו האש בנשמים לכבותו, הרי זה כבי יתן. ח) סקיא של שלחנות, כסי שמשקין על השלחן כדי שיעלה יפל על המון ששעל השלחן מים או שאר דבר מטפן, והשיא של לבנים, מחצלת שמשקין בו לבנים להגן עליהם מפני הגשמים, אינו כבי יתן, ואם נער אותו, שמתכוון להדיחם, הרי זה כבי יתן. ט) כל הנצוק טהור, הינו אם מערה מכלי טהור לכלי טמא, מה שבעליון טהור, דנצוק אינו חברו, חוץ מדבש